

Pizza 'meet-up' met jongeren i.h.k.v. ZonMw implementatieproject¹

Betrekken van kinderen en jongeren bij hulp aan gezinnen met meervoudige en complexe problematiek

Uit onderzoek blijkt dat kinderen en jongeren het belangrijk vinden om betrokken te worden bij de hulp die ingezet wordt in het gezin. Het betrekken van kinderen en jongeren helpt hen bij het beter begrijpen van en beter kunnen omgaan met de zorgen en problemen binnen het gezin. Daarnaast helpt dit hen om beter aan hun eigen doelen te kunnen werken. Uit onderzoek blijkt echter ook dat kinderen en jongeren weinig worden betrokken bij de hulp, ondanks dat de ingezette hulp grote impact heeft op het kind/de jongere. Hulpverleners vinden het soms lastig om kinderen en jongeren bij de hulp in het gezin te betrekken. Bijvoorbeeld omdat ze twijfelen of kinderen of jongeren daar wel op zitten te wachten, maar ook omdat ouders dit soms niet willen of omdat ze niet goed weten op welke manier of bij welke onderdelen van de hulp het kind/de jongere betrokken wil worden en hoe intensief dat dan zou moeten zijn. Uit gesprekken met hulpverleners blijkt dat ze zich in de hulp vaak op de ouders richten, omdat ze denken dat wanneer ouders geholpen worden, het vervolgens ook beter zal gaan met betrokken kinderen en jongeren.

Op 2 november 2022 waren we in gesprek met een groep jongeren bij Jimmy's in Leeuwarden om te horen **wat hun ervaringen zijn met de samenwerking met hulpverleners en wat voor hen belangrijk is als het gaat om het betrekken van kinderen en jongeren bij de hulpverlening aan gezinnen**. Aan de hand van drie thema's hebben we samen in kaart gebracht wat hulpverleners *vooral wel* en *vooral niet* moeten doen volgens de jongeren.

1. AANGAAN VAN EEN GOEDE SAMENWERKINGSRELATIE MET KINDEREN EN JONGEREN

De hulpverlener moet vooral WEL...

- ▶ Onpartijdigheid duidelijk laten merken: ik ben er voor jou én voor je ouders;
- ▶ Aparte gesprekken met een kind of jongere voeren, zonder dat ouders erbij zijn;
- ▶ Vertrouwen opbouwen: niet te snel (willen) gaan, het is best spannend om dingen te delen met iemand die je niet kent;
- ▶ Open en eerlijk zijn, het ook aangeven als iets niet kan;
- ▶ Gelijkwaardigheid nastreven, ook in de relatie met een kind of jongere.

De hulpverlener moet vooral NIET...

- ▶ Vooroordelen/oordelen hebben over een kind of jongere en hun gedrag;
- ▶ Gevoel aan een kind of jongere geven dat ouders meer te zeggen hebben dan zij;
- ▶ Dingen mooier maken dan ze zijn, bijvoorbeeld door te doen alsof iets goed komt of kan worden opgelost, terwijl dat niet zo is;
- ▶ Te snel conclusies trekken en denken dat je wel weet hoe het zit.

2. BETREKKEN VAN KINDEREN EN JONGEREN BIJ HET MAKEN VAN EEN ANALYSE EN EEN PLAN

De hulpverlener moet vooral WEL...

- ▶ Kijken naar wat wel kan, wat goed gaat en wat een kind of jongere leuk vindt;
- ▶ Aansluiten bij een kind of jongere qua vorm van gesprekken voeren, bijv. wandelend/spelend;
- ▶ Goed luisteren en doorvragen;

De hulpverlener moet vooral NIET...

- ▶ Beslissingen nemen in het hulptraject, zonder dat je weet hoe een kind of jongere hierover denkt;
- ▶ Praten met ouders over een kind of jongere i.p.v. met een kind of jongere.

¹ In vervolg op het landelijke onderzoek naar werkzame elementen van interventies voor gezinnen met meervoudige en complexe problemen (GMCP). Het doel van het ZonMw implementatieproject was dat professionals de kennis die is ontwikkeld binnen dit W2Severe onderzoek weten toe te passen in de dagelijkse praktijk, zodat de zorg beter aansluit op de wensen en behoeften van ouders, kinderen en jongeren uit gezinnen met meervoudige en complexe problemen (GMCP). Dit project is uitgevoerd door het Expertisecentrum Gezinnen met Meervoudige en Complexe Problemen/RuG, de Kenniswerkplaats Jeugd Friesland, Windesheim Lectoraat Jeugd, Jimmy's Leeuwarden, C4Youth, Stjoer en Zorgbelang Groningen.

De hulpverlener moet vooral WEL... (vervolg)

- ▶ Bespreken wat de mogelijkheden en opties voor hulp zijn;
- ▶ In gesprek gaan met een kind of jongere zelf, ook aan hen vragen: “wat vind jij?” of “hoe zie jij dit?”;
- ▶ Kinderen en jongeren meenemen in het proces: wat gebeurt er en waarom (wat is het doel?);
- ▶ Eerlijk zijn over wat wel en niet kan.

3. BETREKKEN VAN KINDEREN EN JONGEREN BIJ HET EVALUEREN VAN DE HULP

De hulpverlener moet vooral WEL...

- ▶ Zowel kinderen en jongeren als ouders de mogelijkheid geven om (vertrouwelijk) te zeggen wat ze willen zeggen tegen de hulpverlener;
- ▶ Zowel aan kinderen en jongeren als ouders vragen, ook los van elkaar, hoe ze vinden dat het gaat;
- ▶ Vroeg in het hulptraject beginnen met evalueren en dit ook regelmatig doen (laagdrempelig houden, het af en toe even hierover hebben, spontaan vragen);
- ▶ Durven kijken naar alternatieve mogelijkheden voor hulp als de ingezette hulp niet goed werkt of onvoldoende aansluit bij de wensen en behoeften van een kind of jongere en/of ouders;

De hulpverlener moet vooral NIET...

- ▶ Geforceerd, onnatuurlijk/‘te gemaakt’ en alleen op standaard momenten evalueren: evalueren als ‘moetje’ ervaren en dit opleggen aan een kind of jongere (en ouders);
- ▶ Zich aangevallen voelen bij kritische feedback vanuit een kind of jongere;
- ▶ Eindeloos op dezelfde manier blijven proberen resultaat te bereiken: als iets niet werkt, samen proberen te achterhalen wat maakt dat het niet werkt en van daaruit samen kijken naar een mogelijke alternatieve aanpak.

